

L'últim tram de vida de Walter Benjamin explicat en una novel·la d'Enric Umbert

El llibre es presenta aquest divendres a Figueres i inclou una lectura dramatitzada de fragments

Walter Benjamin va morir a Portbou

angoixat i malalt.

Un dels últims dies de setembre del 1940. Walter Benjamin comença un passatge que esdevindrà el seu últim viatge. Perseguit per la Gestapo, intenta sortir de França de forma clandestina per creuar a peu la frontera espanyola per Portbou. D'allí a Lisboa i, mar endins, cap als Estats Units. Només li resta aquesta última porta per salvar la pròpia vida; els anteriors intents no han reeixit. Aquest gran pensador és ara simplement un home, un fugitiu,

'L'últim passatge de Walter Benjamin' d'Enric Umbert, publicat per Edicions 62 i que es presenta aquest divendres a 1/4 de 9 del vespre als antics jutjats de Figueres, programat per l'agrupació cultural Atenea, descriu el darrer i breu tram de la vida del pensador, però, mitjançant el flashback, va sorgint la seva vida i el seu pensament anteriors. Qualsevol element del present ens retorna al passat, la qual cosa conforma una elaborada unitat. Des de la sortida a peu de Banyuls de la Marenda amb el petit grup dirigit per Lisa Fitko, fins a la seva mort a Portbou, a la Fonda Francia, trobem intercalats records, reflexions i, fins i tot, somnis... Els dos tempus estan concatenats. Qualsevol motiu del present li suggereix, per la seva semblança, quelcom del passat; aquest viatge li resulta un continu despertar de la memòria. Un balanceig, present/passat, es fon en un de sol d'una manera molt ben travada. El vincle d'unió és el caminar en silenci, la por, la set, l'angoixa...

Aquest recorregut és descrit amb unes referències paisatgístiques reproduïdes amb exactitud i realisme. Sens dubte, Enric Umbert ha fet aquest camí potser més d'una vegada. És una terra feréstega i inhòspita, abrupta, feixuga però molt en consonància amb l'estat d'angoixa de l'home que fuig perquè és perseguit, sempre convençut que estava davant d'un obstacle infranquejable en aquell probable laberint final. La tramuntana senyoreja amb ràfegues de vent frisós. I un mar intens a la llunyania. Aguilots i voltors auguren obscurs presagis.

A mesura que es va deixant la muntanya i ens apropem al centre urbà, la intensa llum del dia s'anirà enfosquint fins a la negror de l'estació. Foscor, ferro, pudor, llòbrec passadís, solitud, silenci ens predisposen l'ànim a imaginar que "és una frontera difícil de creuar".

La Fonda Francia conté un esclat de sensacions i emocions. L'adjectivació, sempre negativa, acapara tots els sentits, fins i tot la música de la ràdio era "trista i monòtona". Per a Walter Benjamin la vida se li acaba tot sentint el "xiulet intens i seguit d'un tren que inicia la marxa possiblement cap al sud". El xiulet del tren no és res més que el fracàs del seu destí.

Colpidor lirisme

Enric Umbert, essencialment un poeta, impregna les pàgines d'aquest llibre d'un colpidor lirisme; la lectura emociona per la bellesa de la seva expressió. La narratio dramàtica d'uns fets luctuosos esdevé una elegia dedicada a la memòria d'un home víctima d'aquells fets. La millor paraula possible transpira un ric simbolisme, ja que els elements lèxics concrets: viatge, tren, estació, frontera... esdevenen símbols: persecució, pèrdua de la llibertat, amenaces vitals. Aquest últim passatge de Walter Benjamin volia ser un viatge a la salvació. A la presentació a Figueres està prevista una lectura dramatitzada de fragments a càrrec de Manel Enguidanos, en el paper de Benjamin, acompanyat d'altres actors.

Font del document:

http://www.emporda.info/cultura/2018/01/12/ultim-tram-vida-walter-benjamin/379517.html?utm_source=rss